

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Slavų frazeologija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. J. Konickaja Kitas (-i):	VU Filologijos fakulteto Baltijos kalbų ir kultūrų institutas, Rusų filologijos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji pakopa	Pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
kontaktinė (auditorinė)	Rudens semestras	Rusų kalba

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Rusų kalbos mokėjimas B2 lygiu; lygiagrečiai studijuoti arba būti išklausiems leksikologijos dalyką	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	32	103

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Šiuo daliku siekiama ugdyti kalbinę bei komunikacinę kompetenciją, analitinę mąstymą, plėsti studentų rusų kalbos žodyną praturtinant jį frazeologizmais, perteikti rusų frazeologijos sisteminį ir mokslinį supratimą.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metoda
Dalyką išklausę studentai: gebės analizuoti frazeologinius junginius, jų savybes, sandarą, pagrindinius ir šalutinius dėmenis: klasifikuoti frazeologizmus pagal kilmę ir kt. parametrus, atskirti bibleizmus, internacionalizmus, suvokti frazeologizmus kaip etninės kultūros bei istorijos paliudijimus.	[traukiamosios paskaitos, seminarai, mokslinės literatūros skaitymas ir analizavimas, diskusijos seminarų metu.	Formuojamasis vertinimas: praktinis darbas seminaruose; įvairių stilijų, tipų ir žanrų tekstų, kuriuose vartojami frazeologizmai, analizė; rašto darbai. Apibendrinamasis vertinimas: išsami vienos semantinės frazeologizmų grupės analizė šiais aspektais: frazeologizmo reikšmė, sinonimai, antonimai, vertimo atitikmuo lietuvių ir kitose kalbose. Uždaroji ir atviroji tipo testas.
- gebės įvertinti frazeologizmų stilistinę įvairovę, konotacijas, vertinti frazeologizmų vartojimo įvairių stilijų tekstuose tinkamumą.	Praktinis darbas (individualus, poromis ir grupėmis); minčių lietus; frazeologizmų analizė įvairių funkcinių stilijų tekstuose	Darbas seminaruose, užduočių atlikimas.
- gebės suvokti slavų kalbų lingvokultūrinę vertę.	Seminarai, praktinis darbas, užduočių vykdymas (grupėmis ir savarankiškai).	Darbas seminaruose: dalyvavimas aptarimuose, užduočių atlikimas.
- gebės paaiškinti kai kurių rusiškų ir kt. slavų kalbų frazeologizmų kilmę, parodyti kilmės nustatymo problemas.	Užduotys (atliekama grupėmis ir savarankiškai), prezentacijų paruošimas ir pristatymas; diskusijos.	Darbas seminaruose
- gebės panaudoti išmokus frazeologizmus versdami tekstus bei savarankiškai kurti tekstus sąmoningai naudodami įvairius frazeologizmų tipus, transformuodami juos, kurdami kalbos žaidimus.		Darbas seminaruose: dalyvavimas aptarimuose, užduočių atlikimas.

Temos	Kontaktinio darbo valandos						Savarankiškų studijų laikas ir užduotys		
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Frazeologijos samprata. Pagrindinės frazeologijos sąvokos. Frazeologija kaip sistema. Žodžio, žodžių junginio ir frazeologizmo skirtis.	2						2	8	Mokomosios ir mokslinės literatūros skaitymas, referavimas, aptarimas.

Slavų frazeologijos žodynai ir tyrinėtojai.									
2. Pagrindinės frazeologizmų savybės (sandaros vientisumas, pastovumas, ekspresyvumas, vaizdingumas). Frazeologizmai plačiau ir siaurąja prasme. Tradicinė frazeologizmų klasifikacija, jos pranašumai ir trūkumai. V. Vinogradovo ir N. Šanskio frazeologizmų skirstymas į tipus.	2		2				4	8	Mokomosios literatūros skaitymas. V. Vinogradovo straipsnio apie frazeologinių junginių tipus aptarimas.
3. Moderni frazeologizmų klasifikacija. Kolokacijos, gramatiniai frazeologizmai, frazeologinės schemas. Vidinė frazeologizmo forma. V. Mokijenko ir V. Telijos frazeologizmų interpretacijos.	2		2				4	8	V. Mokijenko ir V. Telijos straipsnių skaitymas, aptarimas.
4. Frazeologizmų analizė taikant leksikos analizės kriterijus. Sisteminiai ir asisteminiai (nereguliarūs) paradigminiai santykiai: polisemija, sinonimai, antonimai, homonimai, frazeologizmų variantai.	2		2				4	10	Mokomosios ir mokslinės literatūros skaitymas. Praktinės užduotys.
5. Frazeologizmų kilmė. Antikiniai, bibliniai, tautosakiniai, tarptautiniai frazeologizmai. skirtingose slavų kalbose. Frazeologizmai kaip tautinės kultūros, istorijos, papročių atspindys. Profesiniai frazeologizmai.	2		2				4	10	Konspekto rengimas. Praktinės užduotys: darbas su frazeologijos žodynais.
6. Kultūrinės konotacijos frazeologizmuose. Kultūremos sąvoka, jos vieta frazeologijos sistemoje. Frazeologizmų svarba tiriant kalbinį pasaulėvaizdį. Slavų frazeologizmų kontrastyvinės analizės pagrindai.	2		2				4	12	Surinktos medžiagos pristatymas, aptarimas. Savarankiškai atliktų užduočių pristatymas.
7. Frazeosemantinės grupės slavų kalbose kaip vertybių atvaizdas: <i>protiņumas – kvailumas, sveikata – liga, jaunystė– senatvė, meilė – neapykanta</i> ir pan.	2		2				4	12	Kalbiniai žaidimai naudojant frazeologizmus. Frazeosemantinių grupių skirtingose slavų kalbose pristatymas (studentų savarankiškas darbas).
8. Frazeologizmų modifikacijos, aktualizacija, univerbalizacija, reinterpretacija. Autoriniai frazeologizmai.	2		2				4	10	Publicistikos tekstų antraščių analizė taikant frazeologizmų modifikacijos ir univerbalizacijos ir reinterpretacijos parametrus
9. Frazeologizmų vertimo problematika. Skirtingi frazeologizmų vertimo būdai: atitikmenys, paaiškinimas, pažodinis vertimas.	2						2	9	Frazeologizmų atitikmenų paieškos dvikalbiuose žodynuose ir jų vartojimas tekstuose.
10. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas.								16	
Viso	18		14				32	103	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Kaupiamasis vertinimas			
Dalyvavimas seminaruose (mokomosios ir mokslinės literatūros aptarimuose, probleminių klausimų kėlimas, diskusijos, praktinių užduočių atlikimas).	30,00%	Semestro metu	Kriterijai: 3 balai – studento darbas atitinka visus seminarų kaupiamojo vertinimo parametrus; 2 balai – iš dalies atitinka seminarų kaupiamojo vertinimo parametrus; 1 balas – minimaliai atitinka kaupiamojo seminarų vertinimo parametrus (studentas perskaitė ne visus straipsnius, atliko ne visus užduotys, per seminarus nedalyvavo aptarimuose, praleido 1/3 paskaitų ir seminarų); 0 balų – studento darbas neatitinka kaupiamojo seminarų vertinimo parametrų.
Prezentacija/pranešimas: Tam tikros frazeosemantinės grupės analizė remiantis kriterijais: frazeologizmo reikšmė, ekspresyvumas, sinonimai, antonimai, konotacijos dviuose slavų kalbose.	30,00%		Kriterijai: 3 balai – analizė atlikta taikant nurodytus kriterijus, klaidų nėra; 2 balai – yra nedidelių klaidų ir trūkumų, pritaikyti ne visi kriterijai; 1 balas – daug analizės klaidų, per mažai frazeologizmų išanalizuota, taikomi tik keli kriterijai.
Testas (teorinė ir praktinė dalis)	40,00%	Egzamino metu	Uždaro ir atviro tipo testo užduotys. Vertinimas: 10 balų sistema. Pažymys dalijamas iš keturių (10 balų testo įvertinimas = kaupiamojo vertinimo 4 balai).

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Мокиенко В. М.	2012	Славянская фразеология		Москва: «Высшая школа»
Алиференко Н.Ф.	2009	Фразеология и паремиология: учебное пособие для бакалаврского уровня		Москва: Флинта- Наука
Телия В. Н.	1996	Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты		Москва: «Языки русской культуры»
Баранов А., Добровольский Д.	2016	Основы фразеологии		Москва: «Наука»
Отв. ред. проф. Н. Ф. Алефиренко	2013	Когнитивные факторы взаимодействия фразеологии со смежными дисциплинами: сборник научных трудов по итогам III Междунар. науч. конф. (Белгород, 19-21 марта 2013 года)		Белгород: Изд.д. Белгород https://elib.gsu.by/bitstream/123456789/35574/1/%D0%9E%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F.pdf
Papildoma literatūra				
Sosnowski W., Jaskot M.	2008	O fałszywych przyjaciółach tłumacza na przykładzie leksykonu aktywnej polskiej i ukraińskiej frazeologii.		Москва: «Знак»
Дубровина К.Н.	2010	Энциклопедический словарь библейских фразеологизмов		Москва: Флинта
Tymoshuk, Sosnowski W, Jaskot M., Ganoshenko Y.	2018	Leksykon aktywnej frazeologii polskiej i ukraińskiej	Warszawa: SWPS Uniwersytet Humanistycznospółeczny	file:///C:/Users/User/Downloads/Leksykon_reklama.pdf
Jaskot M., Sosnowski W., Blagoeva D.	2019	O koncepcji „Leksykonu aktywnej frazeologii bułgarskiej i polskiej“	DOI: 10.7546/PIBL.XXXII.19.04 https://ibl.bas.bg/izvestiya/wp-content/uploads/2019/11/IZVESTIA-IBE-XXXII-134-159-Sosnowski-Jaskot-Blagoeva-1.pdf	Българска академия на науките. Известия на Института за български език „проф. Любомир андрейчин“ кн и г а xxxii. 134-159.
Миланова Е., Коларевич С.	2018	Лингвокультурологический анализ фразеологизмов с этническим компонентом в русском, сербском и болгарском языках	https://philol-forum.uni-sofia.bg/analiz-frazeologizmov/	Международен филологически форум
Анна Пеянович	2013	Бог и черт в славянской фразеологии (на материале русского и сербского языков) // Когнитивные факторы взаимодействия фразеологии со смежными дисциплинами: сб. науч. тр. по итогам III Междунар. науч. конф. (Белгород, 19-21 марта 2013 года)		
Дронов П.С.	2018	Очерки по культурным трансферам во фразеологии: Глава 5. Идиомы с компонентами земля, почва: метафоры, культурные коннотации и употребление (на материале славянской, германской и кельтской фразеологии)		Москва: Ин-т языкознания РАН
Коницкая Е.	2016	Библейские имена в русской и литовской фразеологии: лингвокультурологический аспект	<u>Rojena v narečje : akademikinji prof. dr. Zinki Zorko ob 80-letnici / uredil Marko Jesenšek</u>	Maribor: Filozofska fakulteta, Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, 2016. P. 584-599. (Mednarodna knjižna zbirka Zora, 114)

ОПИСАНИЕ ПРЕДМЕТА (МОДУЛЯ) ОБУЧЕНИЯ

Название предмета (модуля)	Код
Славянская фразеология	

Преподаватель (-и)	Подразделение (-я)
Координирующий: доц. Е. Коницкая Другой (-ие):	Филологический факультет ВУ, кафедра славянской филологии

Степень обучения	Тип предмета (модуля)
1	По выбору

Форма обучения	Период обучения	Язык (-и) обучения
Аудиторная и самостоятельная работа	Осенний семестр	Русский

Требования к изучающим	
Предварительные требования: Знание русского языка на уровне В2; прослушанный или самостоятельно освоенный курс лексикологии.	Дополнительные требования (если есть): нет

Объем предмета (модуля) в кредитах	Вся нагрузка студента в часах	Часы контактной работы	Часы на самостоятельную работу
5	135	32	103

Цель предмета (модуля): компетенции, развиваемые программой обучения

Формирование представления о фразеологической системе славянских языков и фразеологии как области лингвистического знания, месте фразеологии в славянской языковой картине мира. Развитие аналитического и системного мышления. Развитие навыков поиска и использования информации для эффективного выполнения профессиональных задач. Укрепление навыков групповой работы и совершенствование навыков самостоятельной исследовательской работы.

Результаты предмета (модуля)	Методы обучения	Методы оценки
<p>Прослушав курс, студенты получают навыки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализа фразеологических выражений, их стилистических и композиционных особенностей, - объяснения происхождения ряда фразеологизмов, общности славянского фразеологического фонда, интернационализмов и библеизмов; - понимания фразеологизмов как отражения этнической и культурной истории славянских народов, лингвокультурной значимости фразеологизмов; - анализа использования фразеологизмов в различного типа текстах с учетом стилистического потенциала фразеологизмов. - использования изученных фразеологизмов в разного типа создаваемых или переодимых текстах для достижения необходимого стилистического эффекта. 	<p>Включенные лекции, обсуждение теоретических проблем, дискуссии;</p> <ul style="list-style-type: none"> - чтение и обсуждение учебной литературы; - работа на практических занятиях (семинарах): выполнение заданий (самостоятельно и в группе), анализ выполненных дома заданий, подготовка самостоятельной исследовательской работы небольшого объема. 	<p>Накопительный балл:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) контроль и оценивание практической работы во время семинаров; выполнение домашних заданий, обсуждение творческих заданий. 2) подготовка презентации /реферата (анализ одной из лексико-семантических групп фразеологизмов); 3) экзаменационный тест открытого типа.

Темы	Часы контактной работы						Время и задания для самостоятельного обучения		
	Лекции	Консультации	Семинары	Практические занятия	Лабораторные работы	Практика	Вся контактная работа	Самостоятельная работа	Задания
1. Место фразеологии в системе языка. Актуальность фразеологии как науки. Основные понятия фразеологии. Слово и фразеологизм, фразеологизм и предложение. Фразеологические словари славянских языков.	2						2	8	Чтение и реферирование научной и учебной литературы. Обсуждение.
2. Основные признаки фразеологизмов (постоянство состава, непроницаемость структуры, экспрессивность, неизменяемость грамматических форм, образность и др.). Фразеология в широком и узком смысле.	2		2				4	8	Чтение учебной литературы. Обсуждение статьи В.В. Виноградова о фразеологических типах.

Традиционная классификация фразеологизмов В. Виноградова. Классификация Н. Шанского.									Анализ фразеологизмов. Обсуждение спорных вопросов классификаций.	
3. Современные классификации фразеологии. Коллокации, грамматические фразеологизмы, фразеологические схемы. Внутренняя форма фразеологизмов. Работы В. Мокиенко и В. Телии.	2		2					4	8	Чтение и обсуждение научной литературы: статьи В. Мокиенко по славянской фразеологии, В. Телии. Практические задания.
4. Анализ фразеологизмов с применением методов лексико-семантического анализа. Системные и асистемные парадигматические отношения: полисемия, синонимия, антонимия, омонимия. Вариативность и вариантность во фразеологии.	2		2					4	10	Чтение учебной литературы. Практические задания. Работа с фразеологическими словарями.
5. Происхождение фразеологизмов. Античные, библейские, фольклорные, интернациональные фразеологизмы в славянских языках. Фразеологизмы как отражение национальной этнической истории и культуры. Ремесленные фразеологизмы.	2		2					4	10	Чтение и обсуждение литературы. Работа со фразеологическими словарями. Выполнение практических заданий.
6. Культурные коннотации во фразеологизмах. Понятие культуры. Роль фразеологизмов в изучении языковой картины мира. Основы контрастивного изучения славянских фразеологизмов.	2		2					4	12	Выполнение творческих заданий: сбор и анализ фразеологического материала. Представление и обсуждение самостоятельных заданий.
7. Фразеосемантические группы в славянских языках как отражение ценностей: ум — глупость, здоровье — болезнь, юность — старость, любовь — ненависть и др.	2		2					4	12	Чтение научной литературы. Презентация выполненных самостоятельных заданий по фразеосемантическим группам.
8. Модификация, актуализация, универбализация, реинтерпретация фразеологизмов. Авторские фразеологизмы.	2		2					4	10	Чтение научной литературы. Практические задания. Анализ заголовков публицистических текстов с использованием параметров модификации, универбализации, реинтерпретации и др.
9. Проблемы перевода фразеологизмов. Различные способы перевода фразеологизмов: аналоги, соответствия, объяснения, дословный перевод и др.	2							2	9	Чтение и обсуждение литературы. Практические задания: поиски фразеологических соответствий в двуязычных словарях, их оценка и использование в тексте.
10. Подготовка к экзамену.									16	
Всего	18		14					32	103	

Стратегия оценки	Доля в проц.	Время отчета	Критерии оценки
Накопительная оценка:			
1) Участие в практической работе во время семинаров: обсуждение статей и учебного материала, постановка проблемных вопросов, участие в дискуссиях, выполнение практических заданий.	30	В течение всего семестра, до последней недели.	Критерии: 3 балла – работа студента соответствует всем требованиям (добросовестное выполнение домашних заданий, усвоение учебного теоретического материала, хорошая ориентация в материале); 2 балла – работа студента частично соответствует требованиям (выполнены не все задания, нет четкой ориентации в материале); 1 балл – работа студента минимально соответствует критериям (прочитаны не все статьи, не весь учебный материал, выполнена небольшая часть заданий); 0 баллов – работа студента не соответствует требованиям накопительной оценки.
2) Презентация/реферат (анализ фразео- тематической группы).	30	Декабрь	Критерии: 3 балла – собран достаточный иллюстративный материал, хорошо выполнена классификация, грамотно осуществлен анализ, сделаны четкие выводы, работа представлена грамотно, логично, ясно; 2 балла – в работе есть недочеты: недостаточно материала, есть недочеты в классификации, отдельные недостатки в интерпретации, недостаточно убедительны выводы; 1 балл – в работе есть существенные недочеты: минимальность материала, отсутствие классификации, еверные интерпретации, ошибки в изложении; 0 баллов – работа студента не соответствует требованиям накопительной оценки.
3) Экзаменационный тест			Тест смешанного типа, включающий теоретические вопросы и практические задания. Оценка по шкале баллов.

открытого типа	40	Во время сессии	
----------------	----	-----------------	--

Автор	Год издания	Название	№ периодического издания или том издания	Место издания и издательство или интернет-адрес
Обязательная литература				
Алифференко Н.Ф.	2009	Фразеология и паремиология: учебное пособие для бакалаврского уровня		Москва: Флинта- Наука
Баранов А., Добровольский Д.	2016	Основы фразеологии		Москва: Наука
Мокиенко В. М.	2012	Славянская фразеология		Москва: Высшая школа
Виноградов В. В.	1977	Об основных типах фразеологических единиц в русском языке. / Виноградов В. В. Избранные труды: Лексикология и лексикография.		Москва: Наука
Телия В. Н.	1996	Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты		Москва: Языки русской культуры
Алефференко Н.Ф. (ред.)	2013	Когнитивные факторы взаимодействия фразеологии со смежными дисциплинами: сборник научных трудов по итогам III Междунар. науч. конф. (Белгород, 19-21 марта 2013 года)		Белгород: Изд.д. Белгород https://elib.gsu.by/bitstream/123456789/35574/1/%D0%9E%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F.pdf
Норман Б. Ю.	2010	Сопоставительная славянская фразеология и паремиология: краеугольные камни и камни преткновения	Вестник СПбГУ. Язык и литература. 2020. №3.	URL: https://cyberleninka.ru/article/n/so-povstavitelnaya-slavjanskaya-frazeologiya-i-paremiologiya-kraeugolnye-kamni-i-kamni-pretkoveniya
Дополнительная литература				
Баранов А. Н.	2008	Аспекты теории фразеологии		Москва: Знак
Дубровина К.Н.	2010	Энциклопедический словарь библейских фразеологизмов		Москва: Флинта
Жуков В. П.	2001	Русская фразеология		Москва: Высшая школа
Sosnowski W., Jaskot M.	2017	O fałszywych przyjaciółach tłumacza na przykładzie leksykonu aktywnej polskiej i ukraińskiej frazeologii.	LSP Perspectives 2 Języki specjalistyczne - nowe perspektywy 2, 55–62.	Dąbrowa Górnicza: Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej. https://www.researchgate.net/publication/320273226_O_falszywych_przyjaciolach_tlumacza_na_przykladzie_leksykonu_aktywnej_polskiej_i_ukrainskiej_frazeologii
Tymoshuk, Sosnowski W, Jaskot M., Ganoshenko Y.	2018	Leksykon aktywnej frazeologii polskiej i ukraińskiej		Warszawa: KJV Digital.
Jaskot M., Sosnowski W., Blagoeva D.	2019	O koncepcji „Leksykonu aktywnej frazeologii bułgarskiej i polskiej“	Българска академия на науките. Известия на Института за български език „проф. Любомир андрейчин“ книга XXXII. 134-159.	DOI: 10.7546/PIBL.XXXII.19.04 https://ibl.bas.bg/izvestiya/wp-content/uploads/2019/11/IZVESTIJA-IBE-XXXII-134-159-Sosnowski-Jaskot-Blagoeva-1.pdf
Миланова Е., Коларевич С.	2018	Лингвокультурологический анализ фразеологизмов с этническим компонентом в русском, сербском и болгарском языках		https://philol-forum.uni-sofia.bg/analiz-frazeologizmov/
Анна Песянович	2013	Бог и черт в славянской фразеологии (на материале русского и сербского языков)	Когнитивные факторы взаимодействия фразеологии со смежными дисциплинами: сб. науч. тр. по итогам III Междунар. науч. конф. (Белгород, 19-21 марта 2013 года). С. 514-519.	Белгород https://kpfu.ru/staff_files/F170921091/belgorod.2013.pdf
Дронов П.С.	2018	Очерки по культурным трансферам во фразеологии: Глава 5. Идиомы с		Москва: Ин-т языкознания РАН https://iling-

		компонентами земля, почва: метафоры, культурные коннотации и употребление (на материале славянской, германской и кельтской фразеологии)		ran.ru/dronov/cultural_transfer.pdf
Коницкая Е.	2016	Библейские имена в русской и литовской фразеологии: лингвокультурологический аспект	Mednarodna knjižna zbirka Zora, 114. 584-599	Maribor: Filozofska fakulteta, Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, 2016. Rojena v narečje : akademikini prof. dr. Zinki Zorko ob 80-letnici / uredil Marko Jesenšek

Обновлено 22-12-2022